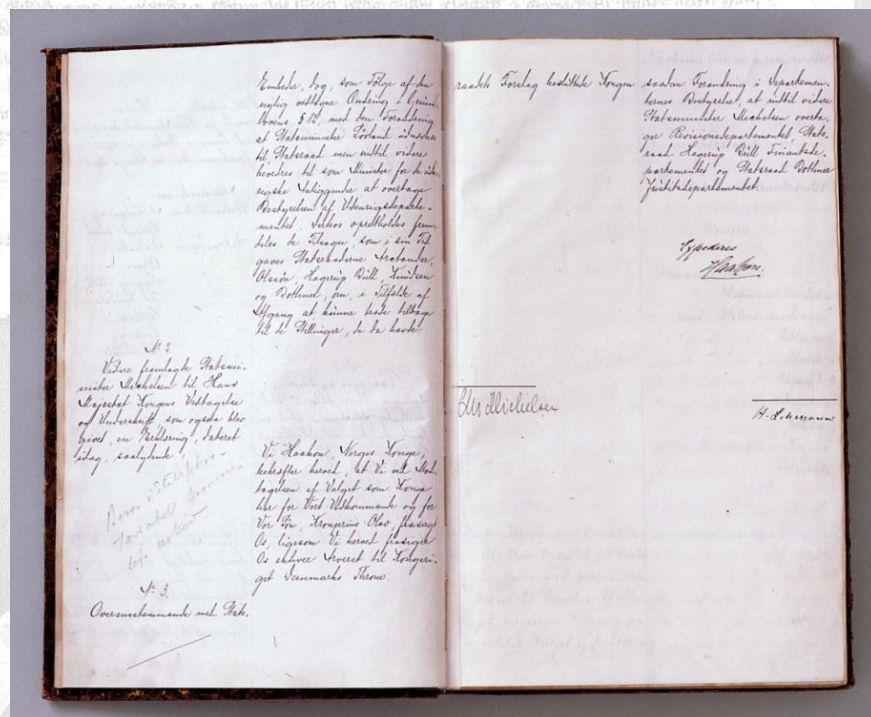

Digitalisering for kassasjon

Kan digitale kopier
erstatte
originalmateriale
på papir?

Bakgrunn: KS1-analyse 2010-2011.

Arkivverkets håndtering av arkivtilvekst og digitaliseringsutfordringer.

Fra mandatet (KUD/FIN):

Tre hovedalternativer:

1. *0-alternativet*: ingen ytterligere utbygging ...
2. Et digitalt alternativ, der det er tale om en løsning der papirdokumentene digitaliseres og det originale materialet kasseres. Redusert behov for utbygging av magasinkapasitet er ønsket konsekvens av dette alternativet. Det skal vurderes om og i hvilken grad en slik løsning er realistisk. I tilknytning til dette alternativet skal det også vurderes de mulighetene digital teknologi kan gi Arkivverket i etatens utføring av sine samfunnsoppgaver.
3. *Et byggingsalternativ*, ... to varianter, basert på sentraldepot eller desentralisert magasinutbygging ...

Alternativ 2 – Et digitalt alternativ

→ Digitalisering for kassasjon

Ramme for vurderingen

- Gjelder materiale hos Arkivverket
 - enten allerede avlevert
 - eller framtidig tilvekst
- Gjelder som strategisk virkemiddel
 - for å spare magasinplass
 - i et omfang som monner
 - med kostnader (over tid) som er lavere enn ved bevaring av papirmateriale
- Altså: systematisk og effektiv massedigitalisering av materiale i Arkivverket, slik at originalen på papir erstattes med digital kopi.
- Omfatter ikke:
 - kassasjon av visse typer nyere materiale som digitaliseres for tilgjengeliggjøring
 - materiale hos arkivskaper

Digitalisering for kassasjon

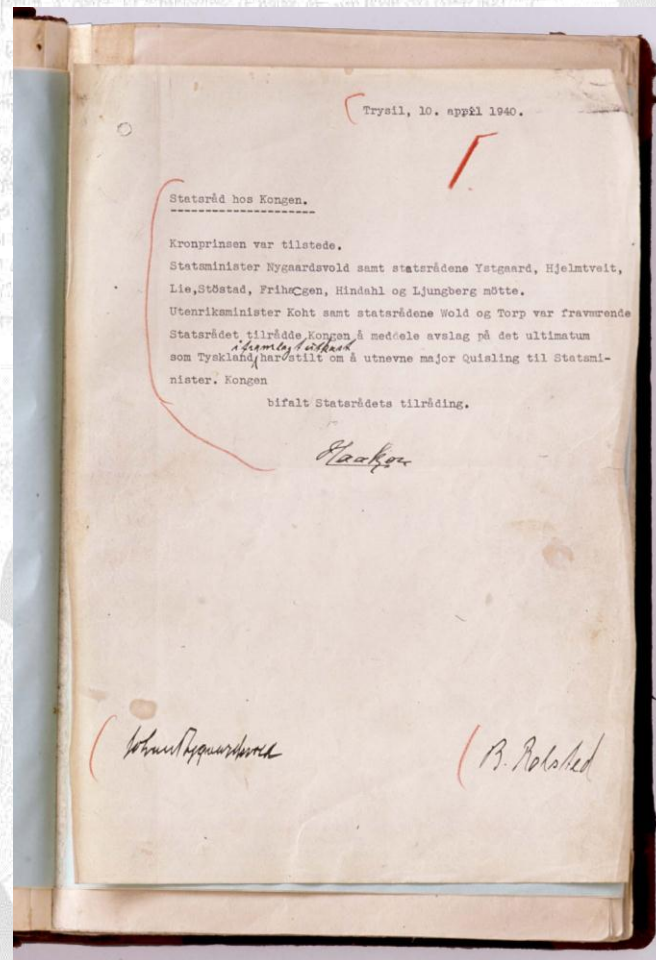
Initiell vurdering

Utfordringer / problemer:

- En digital kopi er ikke autentisk dokumentasjon av handlinger og hendelser.
- Usikker rettslig og historisk dokumentasjonsverdi.
- Tillitsbrudd overfor avleverende instanser?
- Prioritering av materiale ikke det samme som ved digitalisering for tilgjengeliggjøring.

Muligheter:

- Merverdi i form av økt tilgjengelighet
- Et slikt alternativ kan utløse økte midler til digitalisering totalt sett.

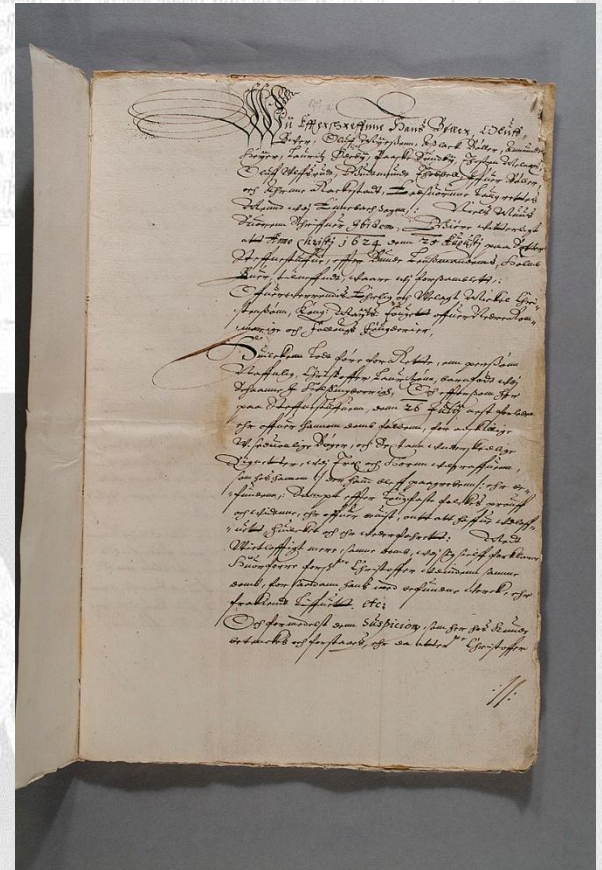

Digitalisering for kassasjon

Tilnærming

Intern utredning (i KS1-prosessen):

- I denne omgang kun en foreløpig vurdering. Spørsmålet om juridisk og historisk dokumentasjonsverdi krever en grundigere gjennomgåelse med ekstern deltakelse.
- Har vi materiale som vi antar vil egne seg for denne typen behandling? Hvilke kriterier legges til grunn for denne vurderingen?
- Vil egnet materiale være så omfattende at det medfører vesentlig reduksjon i magasinbehovet?
- Hva koster det å digitalisere slik materiale i et omfang som monner?
- Sammenligning av totalkostnader ved digitalisering og digitalbevaring mot kostnadene ved bevaring av papirmaterialet.

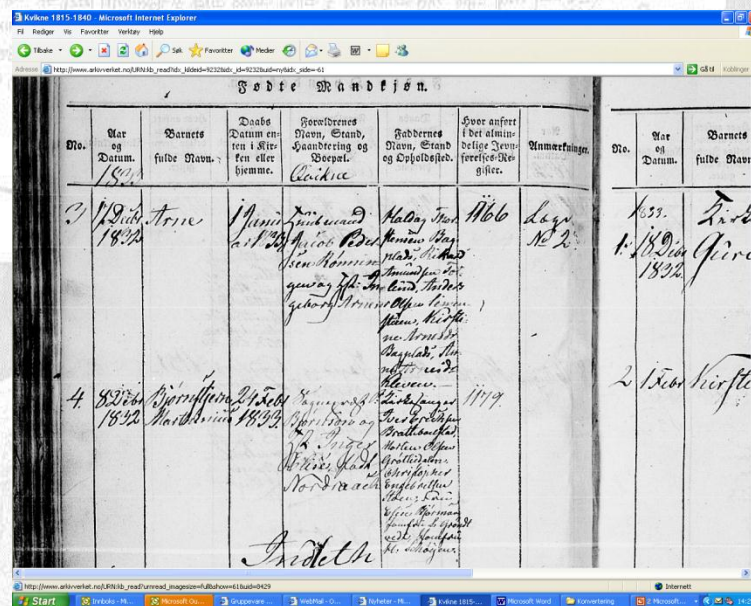
Digitalisering for kassasjon

Intern arbeidsgruppe

Mandat (utdrag):

• Vurdere hva slags statlig papirbasert arkivmateriale i Riksarkivet og statsarkivene som egner seg for digitalisering for kassasjon. Som vurderingskriterier benyttes følgende:

- Ikke særlig relevant som rettighetsdokumentasjon
- Verdi som samfunnsdokumentasjon ivaretas tilstrekkelig av digital kopi
- Egnet for effektiv digitalisering ved bunskanning og enkel indeksering
- Den digitale versjonen skal være like lett tilgjengelige som papirversjonen
- Det skal være bruksmessige fordeler med å ha materialet i digital form
- Kartlegge omfanget av spesifiserte typer materiale ...
- Stipulere arbeidsmengde per 1000 hyllemeter arkivmateriale som kan digitaliseres for kassasjon. Dette skal stipuleres for ulike typer materiale. Arbeid med indeksering, nødvendig kvalitetssikring av skanning og indeksering og annet skal regnes med.

The screenshot shows a web browser displaying a digital archive interface. The title is "Bøtke R åndtjen." The table has columns for "No.", "Aar og Datum", "Barnets fulde Navn", "Døds Datum enten i År eller fulde hjemme.", "Hovedbarnets Navn, Stand, Bøstet.", "Faddernes Navn, Stand og Bøstet.", "Hvor anført i det almindelige Bøstet.", "Nummeringen.", "No.", "Aar og Datum", and "Barnets fulde Navn". The table contains several rows of handwritten entries, including names like "Hålog, Jon", "Hålog, Jon", "Hålog, Jon", and "Hålog, Jon".

No.	Aar og Datum	Barnets fulde Navn	Døds Datum enten i År eller fulde hjemme.	Hovedbarnets Navn, Stand, Bøstet.	Faddernes Navn, Stand og Bøstet.	Hvor anført i det almindelige Bøstet.	Nummeringen.	No.	Aar og Datum	Barnets fulde Navn
3	1892	Hålog, Jon	1892	Hålog, Jon	Hålog, Jon	Hålog, Jon	1892	1	1892	Hålog, Jon
4	1892	Hålog, Jon	1892	Hålog, Jon	Hålog, Jon	Hålog, Jon	1892	2	1892	Hålog, Jon

Digitalisering for kassasjon

Intern arbeidsgruppe

Eksempler på materiale vurdert som aktuelt:

- Kopibøker etter 1950
- Papirjournaler etter 1950
- Papirbaserte sakarkiver med Noark-basert journal
- Folketellinger, jordbrukstillinger mv.
- Dødsanmeldelser
- Skipsdagbøker
- Mannskapsruller
- Skattelister
- Folkeregistre – enkelte serier
- Avgiftsarkiver
- Regnskapsmateriale
- En del annet mer spesifisert materiale.

1875-letting for 0502 Gjøvik - Hovde i Evreke

Arvsettelse sakemateriale: 7. les som helst bokstaver, 8. egen, en eller mange bokstaver, [a] bokstaver kan være der, [a,b] en av bokstavene må være der. Du kan også bruke brodetek. 1891-1930 vil bruka alle år i denne perioden, of alle temer som betyr på 4 til og med 4. Du kan også søke % for å søke etter et navn. I så til systemet søke en henviste sak, samtendings og vilkårene i bitt tatt bort, betyr på % og bruka fra alle varianter av egne. Om du vil kan du søke opp sakstexten både for gardsbrukshending og for person.

Fam 3 av 1509 personer i 2 forskjellige hus (ider 1 - 3)

Her side nedunder viser maksimalt 10 første poster. Du kan bla mellom disse sidene ved hjelp av knappene over.

Gårds	Gårds Personer	Husstand	Fødsels	Ettersmann	Kjønn	Fam. stilling	Sivilstand	Yrke	Født	Fødestad	Botstads	Merknad	
335	Wed Chausseus	1	1	1	Mann	Sommerfeldt m	m	g	Foged 1828	Moss	b	Enar Sommerfeldt boer kun 3 Maaneder af Aaset i Gjøvik nemlig i Fæstetiden.	
341	Wed Chausseus	1	5,2		Skone	Sommerfeldt m	m	g	Søn af Foged Sommerfeldt	1861	Gjøvik	f	
345	Wed det alle	3	19		M AF Sveve	Land	m	s		1871	Østet Tøten	b	

Nummert på postene ovenfor er et lenke. Trykker du den får du nedfor sjå gardsbrukshendinga til denne posten.

Personer	Hushold	Fødsels	Ettersmann	Kjønn	Fam. stilling	Sivilstand	Yrke	Født	Fødestad	Botstads	Merknad
335		Mann	Sommerfeldt m	m				1828	Moss	b	Enar Sommerfeldt boer kun 3 Maaneder af Aaset i Gjøvik nemlig i Fæstetiden.
336		Thora	Sommerfeldt f	m				1828	Sæms Prestegård i Jæstberg	b	
337		Thora	Sommerfeldt m	m	Deres Søn	g	Student, forsøges af hans Fader	1845	Østre Thotens Hovedsg	int	
338		Gyda	Sommerfeldt m	m	Deres Datter	g	Husmoder paa Mustad Vardø	1853	Østre Thotens Hovedsg	int	
339		Aasta	Sommerfeldt m	m	Deres Datter	g	Husbestedyrende hos Fæstetiden	1855	Østre Thotens Hovedsg	int	
340	5,1	Einav	Sommerfeldt m	m	Søn af Foged Sommerfeldt	g	Paa Dædselsten i Gøteborg	1865	Østre Thoten Hovedsg	int	
341	5,2	Sveve	Sommerfeldt m	m	Søn af Foged Sommerfeldt	g	Forsøges af hans Fader	1861	Gjøvik	int	
342		Helga	Sommerfeldt m	m	Deres Datter	g		1864	Østre Thotens Hovedsg	int	
343		Halden	Sommerfeldt m	m	Deres Søn	g		1866	Østre Thotens Hovedsg	int	
344		Anna	Hansdatter f	m	Tjenestepige hos Nøl	g		1845	Strøng Hovedsg	int	

Digitalisering for kassasjon

Intern arbeidsgruppe

Omfang av aktuelt materiale (i nåværende bestand og tilvekst fram til 2025):

Arkivmateriale	Min. omfang	Maks. omfang
Kopibøker og journaler	10.400 hyllemeter	13.500 hyllemeter
Sakarkiv med Noark-journal	22.000 hyllemeter	34.000 hyllemeter
Andre aktuelle arkivserier	33.900 hyllemeter	41.400 hyllemeter
SUM	66.300 hyllemeter	88.900 hyllemeter

Digitalisering for kassasjon

Intern arbeidsgruppe

Arbeidsmengde (årsverk) pr. 1000 hyllemeter
(usikkerhet +/- 20%):

Oppgave	Journaler	Kopibøker (eldre)	Kopibøker (yngre)	Sakarkiv	Folke- telling
Forhånds- arbeid	1,8	1,8	1,8	3,5	2,6
Skanning, kontroll	3,6	5,4	2,9	3,2	3,0
Indeksering	2,0	2,0	2,0	8,3	0,2
Annet (ledelse)	3,0	3,0	3,0	3,0	2,0
SUM	10,4	12,2	9,7	18,0	7,8

Digitalisering for kassasjon

Kostnadsvurdering (alternativanalysen)

Basis for beregningene:

- utbygging (sentraldepot eller desentralisert): 88.000 hm fram til 2025, 200.000 hm fram til 2045.
- digitaliseringsalternativet: digitalisere og kassere 77.000 hm fram til 2045 (bevare 123.000 hm)

Akkumulerte kostnader (mill kr.)	2015	2017	2019	2021
Desentralisert utbygging	548	606	665	719
Sentraldepot	366	411	453	491
Digitaliseringsalternativet	552	654	749	837

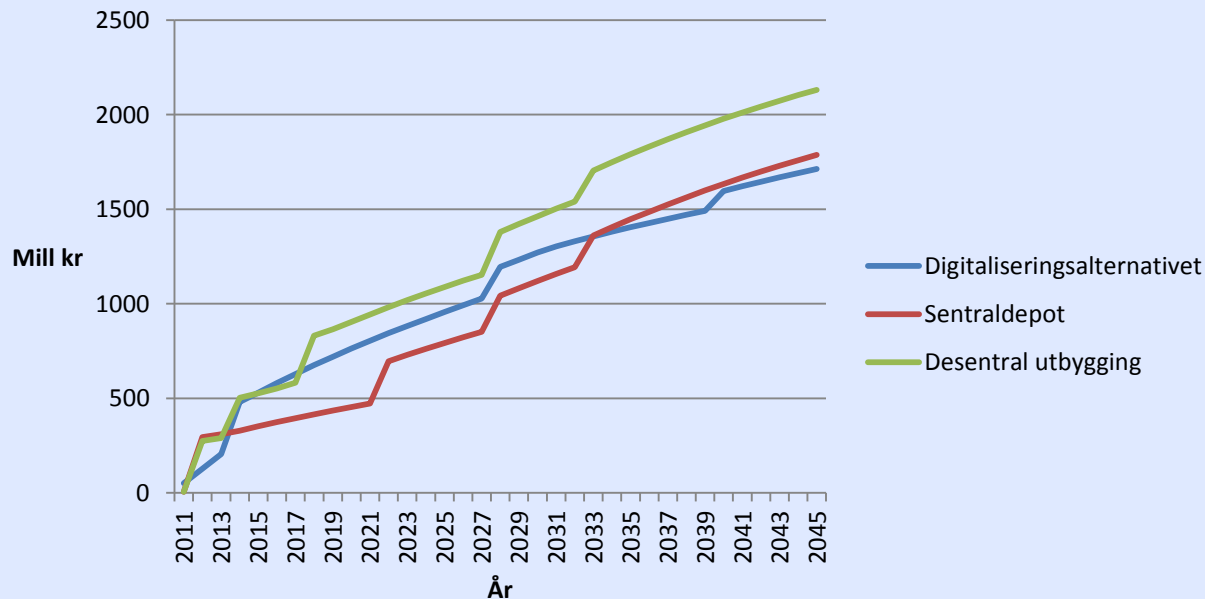
Digitalisering for kassasjon

Kostnadsvurdering (alternativanalysen)

Basis for beregningene:

- utbygging (sentraldepot eller desentralisert): 88.000 hm fram til 2025, 200.000 hm fram til 2045.
- digitaliseringsalternativet: digitalisere og kassere 77.000 hm fram til 2045 (bevare 123.000 hm)

Totalkostnader 2011 - 2045

Digitalisering for kassasjon

Eksempel fra andre land: Finland

Kilde:

- Utredning 2008
- Artikkel i Nordisk arkivnytt 1/2009

Forutsetninger:

- Papirbevaring: 131.000 hm avleveres 2009-2031
- Digitalisering: 131.000 hm skannes (gråtone) og lagres i ukomprimert TIFF-format
- Moderne materiale 1971-2005
- 9350 sider pr. hyllemeter
- Ocr-lesning av alle digitale bilder
- Utskrift og lagring på mikrofilm (COM) i tillegg til digitalt.

Resultater:

- De store kostnadene over tid gjelder lagring (€ 8 mill.).
- Først rundt 2077 blir de årlige kostnadene ved digitalisert materiale mindre enn for papirbevaring.

Kommentar (sammenligning):

- Kostnadene ved digital lagring har gått drastisk ned de siste årene.
- I Norge har vi sammenlignet akkumulerte kostnader.
- Beregningene for Norge inkluderer ikke ocr-lesning og kopi på mikrofilm.

Digitalisering for kassasjon

Eksempel fra andre land: EU-landene

Kilde:

- Spørreundersøkelse i EU januar 2010
- Utført av det belgiske riksarkiv
- Rapport framlagt i november 2010 (oversatt fra fransk av Arnhild Aasen, RA)

Undersøkelse:

- Spørsmål om juridiske regler, vilkår for å erstatte papir med digital kopi og eventuelt pålagt framgangsmåte.
- Svar fra 13 land + EU-kommisjonen og Europaparlamentet.

Resultater:

- Svarene er (som ventet) noe uklare. Litt blanding av jus og praksis.
- Men helt tydelig at ingen av disse har vurdert eller satt i gang omfattende digitalisering for kassasjon av materiale i arkivdepot.
- Noe mer åpent og ulik praksis når det gjelder materiale hos arkivskaperne.

Kommentar:

- Lite å hente så langt fra praksis eller utredningsarbeid i EU-landene, bortsett fra Finland (jf. ovenfor).
- Finland er ikke blant de som har svart på undersøkelsen.

Digitalisering for kassasjon

Veien videre for Arkivverket

- Avvente ferdig KS1-utredning (juni).
- Sondere om det finnes realisme i en strategi for digitalisering for kassasjon.
- Foreta en grundig utredning av juridisk og historisk dokumentasjonsverdi av digitale kopier, og vurdere hva slags materiale en slik strategi eventuelt kan egne seg for. Utredning i Riksarkivarens regi med eksterne deltakere.
- Eventuelt iverksette pilotprosjekt og masseproduksjon.

